ISSN 0859-547X

WESR
รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 41 ฉบับที่ 19 : 21 พฤษภาคม 2553 | Volume 41 Number 19 : May 21, 2010

สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สถานการณ์ โรค/ภัยที่สำคัญ

สถานการณ์โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันและอหิวาตกโรค ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553

Situation of Acute diarrhea and Cholera in Thailand, 2010

t.ouppapong@hotmail.com

ธราวิทย์ อุปพงษ์ อมรรัตน์ ชอบกตัญญู อาทิชา เทพสุนทร

กลุ่มงานระบาดวิทยาโรคติดต่อ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค

1. สถานการณ์โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน ประเทศไทย ปี พ.ศ.2553 (จากรายงาน 506 ณ วันที่ 26 เมษายน 2553)

ตั้งแต่ 1 มกราคม - 26 เมษายน 2553 สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยอุจจาระร่วงเฉียบพลันทั้งสิ้น 397,320 ราย จาก 77 จังหวัด คิดเป็นอัตราป่วย 630.28 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 38 ราย คิดเป็นอัตราตาย 0.06 ต่อประชากรแสนคน เมื่อเทียบจำนวนผู้ป่วยอุจจาระร่วงเฉียบพลัน ปี พ.ศ.2553 กับค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลังในช่วงเวลาเดียวกันพบจำนวนผู้ป่วยยังต่ำกว่าค่ามัธยฐาน ทุกเดือน

จังหวัดที่มีจำนวนผู้ป่วยอุจจาระร่วงเฉียบพลันในเดือนเมษายน 2553 **สูงกว่า**ค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลังในเดือนเดียวกัน ได้แก่ นราธิวาส 292 ราย (มัธยฐาน 220) สมุทรสงคราม 160 ราย (มัธยฐาน 124) และสตูล 177 ราย (มัธยฐาน 160) จังหวัดที่มีจำนวนผู้ป่วยใกล้เคียงค่ามัธยฐาน ได้แก่ อุทัยธานี 125 ราย (มัธยฐาน 128) นครสวรรค์ 437 ราย (มัธยฐาน 448) อ่างทอง 118 ราย (มัธยฐาน 134) ชัยนาท 92 ราย (มัธยฐาน 118) ประจวบคีรีขันธ์ 135 ราย (มัธยฐาน 161) ตราด 41 ราย (มัธยฐาน 75) นครปฐม 328 ราย (มัธยฐาน 363) สิงห์บุรี 36 ราย (มัธยฐาน 71) แพร่ 117 ราย (มัธยฐาน 157) และกาฬสินธุ์ 260 ราย (มัธยฐาน 301)

2. สถานการณ์อหิวาตกโรค ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553 (จากรายงาน 506 ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2553)

ตั้งแต่ 1 มกราคม - 4 พฤษภาคม 2553 สำนักระบาดวิทยาได้รับรายงานผู้ป่วยอหิวาตกโรคทั้งสิ้น 531 ราย จาก 15 จังหวัด คิดเป็นอัตราป่วย 0.84 ต่อประชากรแสนคน เสียชีวิต 2 ราย เมื่อเทียบจำนวนผู้ป่วยอหิวาตกโรค ปี พ.ศ. 2553 กับ ปี พ.ศ. 2552 และค่ามัธยฐาน 5 ปีย้อนหลังในช่วงเวลาเดียวกัน พบรายงานผู้ป่วยสูงกว่า ปี พ.ศ. 2552 และค่ามัธยฐานย้อนหลัง 5 ปี (รูปที่ 1)

เป็นผู้ป่วยชาวไทย 509 ราย พม่า 18 ราย และกัมพูชา 4 ราย จังหวัดที่มีรายงาน ได้แก่ จังหวัดปัตตานี 438 ราย ตาก 66 ราย ยะลา 5 ราย มุกดาหารและนครราชสีมาจังหวัดละ 4 ราย นราธิวาส 3 ราย กรุงเทพมหานครและฉะเชิงเทราจังหวัดละ 2 ราย ส่วนพิจิตร ราชบุรี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ขอนแก่น และสงขลา พบจังหวัดละ 1 ราย เกิดจากเชื้อ *Vibrio cholerae* El Tor Ogawa 244 ราย และ *Vibrio cholerae* El Tor Inaba 287 ราย

3. สถานการณ์การระบาดของอหิวาตกโรค

สถานการณ์การระบาดของอหิวาตกโรคจังหวัดปัตตานี

(จากรายงาน 506 ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2553)

สารบัญ

- สถานการณ์โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันและอหิวาตกโรค ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553 — 289
- สถานการณ์โรคติดต่อในสัตว์ที่สามารถติดต่อสู่คน — 292
- การระบาดของกลุ่มอาการคล้ายโรคคางทูม หลังรับวัคซีน Mumps Measles Rubella (MMR) ในวิทยาลัยพยาบาลแห่งหนึ่ง กรุงเทพมหานคร เดือนเมษายน 2553 — 293
- การเฝ้าระวังการบาดเจ็บจากแมงกะพรุนพิษ — 295
- สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 19 ระหว่างวันที่ 9 - 15 พฤษภาคม 2553 — 297
- ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์ที่ 19 ระหว่างวันที่ 9 - 15 พฤษภาคม 2553 — 299

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ
รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ

3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองาน ศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน

4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร กุนาศล
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์ธวัช จายนียโยธิน นายแพทย์คำนวณ อึ้งชูศักดิ์
นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : นายแพทย์โสภณ เอี่ยมศิริถาวร
แพทย์หญิงดารินทร์ อารีย์โชคชัย

กองบรรณาธิการ

บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รังษีวงศ์ พงษ์ศิริ วัฒนาสุรกิตต์
กรรณิการ์ หมอนพังเทียม อรพรรณ สุภาพ

ฝ่ายข้อมูล

ลัดดา ลิขิตยิ่งวรา น.สพ.ธีรศักดิ์ ชักนำ
สมาน สยุมภูรุจินันท์ สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์
กนกทิพย์ ทิพย์รัตน์ ประเวศน์ แย้มชื่น

ฝ่ายจัดส่ง : พูนทรัพย์ เปียมณี เชิดชัย ดาราแจ้ง

ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ ถมยา พุกกะนานนท์

ประชาสัมพันธ์

เรียน สมาชิก wesr ทุกท่าน

สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ ASEAN Plus Three Countries ในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของ ASEAN+3 (www.aseanplus3-eid.info) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านโรคอุบัติใหม่ การระบาดของประเทศไทย

จึงขอเชิญสมาชิกทุกท่าน หากมีผลงานต้องการเผยแพร่ เช่น การสอบสวนโรคระบาด เป็น Abstract / ไฟล์ฉบับสมบูรณ์ (** ต้องเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด**) ในรายงานมีแผนภูมิ/กราฟ/รูปภาพได้ (แนบไฟล์ต้นฉบับภาษาไทยมาด้วยได้)

*****กรุณาส่งไปที่อีเมล์ borworn67@yahoo.com *****

โดยใส่ Subject อีเมลล์ว่า: For ASEAN publishing เพื่อผู้รับผิดชอบจะได้คัดผลงานของท่านไปเผยแพร่ในหมู่ประเทศอาเซียนต่อไป

ตั้งแต่ 1 มกราคม - 4 พฤษภาคม 2553 จังหวัดปัตตานีรายงานผู้ป่วยอหิวาตกโรคทั้งสิ้น 438 ราย เสียชีวิต 1 ราย เป็นผู้ป่วยจากอำเภอเมืองปัตตานี 62 ราย โคกโพธิ์ 4 ราย หนองจิก 69 ราย ปะนาเระ 51 ราย มายอ 88 ราย ทุ่งยางแดง 48 ราย สายบุรี 18 ราย ยะรัง 44 ราย ไม้แก่น 12 ราย กะพ้อ 24 ราย และแม่ลาน 18 ราย อำเภอส่วนใหญ่พบการระบาดอย่างต่อเนื่องจากปลายปี พ.ศ. 2552 โดยในปีนี้พบการระบาดมีลักษณะเป็นรอบของการระบาด 2-3 รอบ มีจุดสูงสุดของการระบาดอยู่ ณ สัปดาห์ที่ 3, 7 และ 11 ของปี ตามลำดับ (รูปที่ 2-4)

แบ่งเป็นผู้ป่วยชาวไทย 434 ราย (ชาย 179 ราย หญิง 255 ราย) และแรงงานชาวพม่า 4 ราย (ชายทั้งหมด) สัดส่วนกลุ่มอายุที่พบจำนวนผู้ป่วยมากที่สุด คือ 0-5 ขวบ (ร้อยละ 39.5) รองลงมา คือ กลุ่มอายุมากกว่า 60 ปี (ร้อยละ 12.6) และ 31-40 ปี (ร้อยละ 10.96) ตามลำดับ สัดส่วนอาชีพที่พบมากที่สุด คือ แม่บ้าน (ร้อยละ 13.2) รองลงมา คือ นักเรียน (ร้อยละ 12.8) รับจ้าง (ร้อยละ 10.3) และเกษตรกร (ร้อยละ 6.6)

ผู้ป่วยรายงานจากโรงพยาบาลชุมชน 323 ราย โรงพยาบาลทั่วไป 88 ราย และสถานที่อื่น ๆ 25 ราย แบ่งเป็นผู้ป่วยใน 133 ราย ผู้ป่วยนอก 276 ราย และค้นพบในชุมชน 2 ราย ผู้ป่วยอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล 414 ราย (ร้อยละ 95.5) และเขตเทศบาล 24 ราย (ร้อยละ 5.5)

ข้อวิจารณ์และข้อเสนอแนะ

• การระบาดของอหิวาตกโรคจังหวัดปัตตานีขณะนี้เป็นการระบาดในวงกว้าง (Wide spreading) เกิดจากหลายแหล่งรังโรคและมีการระบาดอย่างต่อเนื่อง (Multiple propagated sources) โดยผู้ป่วยพบในทุกช่วงกลุ่มอายุและกลุ่มอาชีพ

• สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน (0-5 ปี) มีโอกาสสัมผัสเชื้อจากภายนอกน้อย โดยมากมักเป็นการถ่ายทอดเชื้อจากผู้ดูแล/ผู้ปกครอง ดังนั้นมาตรการจึงเน้นที่ผู้ดูแล/ผู้ปกครอง **ควรมีมาตรการ**ในศูนย์เด็กเล็ก และให้สุขศึกษาแก่มารดาแรกคลอดและขณะพาบุตรมารับวัคซีนในสถานพยาบาล

• ขณะนี้คาดว่าจำนวนผู้ติดเชื้อไม่แสดงอาการในชุมชน **น่าจะมีสัดส่วนที่สูง** แต่ไม่ทราบจำนวนที่แน่ชัด ทำให้การป้องกันควบคุมโรคมีความซับซ้อนและยุ่งยากมากขึ้น

• การรณรงค์และการสร้างความตะหนักในชุมชนเรื่องสุขนิสัยการกินอยู่**เป็นสิ่งที่จำเป็นมากที่สุด** เพื่อตัดวงจรการถ่ายทอดเชื้อและการแพร่กระจายเชื้อ แม้จะเป็นเรื่องยากและต้องใช้เวลาก็ตาม

• แหล่งรังโรคต้นทางบริเวณสะพานปลา (ซึ่งพบเป็นปัญหาเมื่อปลาย ปี พ.ศ. 2552) ยังคงเป็นปัญหาต่อเนื่องในปีนี้ หน่วยงานสาธารณสุข**ควรดำเนินการมาตรการต่าง ๆ ณ บริเวณดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง** แม้ว่าจะมีข้อจำกัดในหลายเรื่อง โดยเฉพาะการประสานงาน

และการให้ความร่วมมือของหน่วยงานภายนอกกระทรวง-สาธารณสุข

<u>สถานการณ์การระบาดของอหิวาตกโรคจังหวัดตาก</u> (รายงาน Priority diseases ณ วันที่ 4 พฤษภาคม 2553)

ตั้งแต่ 1 มกราคม - 4 พฤษภาคม 2553 จังหวัดตากได้รายงานผู้ป่วยอหิวาตกโรคทั้งสิ้น 132 ราย เป็นชาวไทย 73 ราย (ชาย 40 ราย หญิง 33 ราย) และพม่า 59 ราย (ชาย 29 ราย หญิง 30 ราย) โดยเป็นผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาในสถานพยาบาล 56 ราย และค้นพบในชุมชน 76 ราย ตรวจพบเชื้อ *Vibrio cholerae* El Tor Ogawa 131 ราย และไม่ทราบชนิดเชื้อ 1 ราย

ระหว่างวันที่ 27 มีนาคม - 6 เมษายน 2553 พบการระบาดของโรคอหิวาตกโรคที่หมู่บ้านท่าอาจ ตำบลท่าสายลวด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก จากการติดเชื้อ *Vibrio cholerae* El Tor Ogawa รวม 13 ราย เป็นคนไทย 1 รายไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลแม่สอด ส่วนอีก 12 รายเป็นชาวพม่าที่ได้จากการค้นหาเพิ่มเติมในชุมชน ไม่มีผู้เสียชีวิต นอกจากนี้ยังพบผู้ติดเชื้อ *Vibrio cholerae* El Tor Ogawa ที่ไม่แสดงอาการในชุมชนอีก 12 รายโดยเป็นชาวพม่าทั้งหมด ขณะนี้ทีม SRRT ของจังหวัดได้ดำเนินการเฝ้าระวังและควบคุมโรคในพื้นที่แล้ว

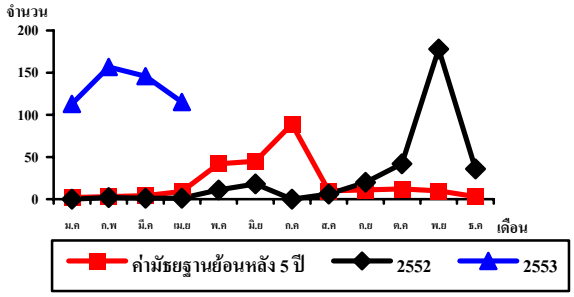

รูปที่ 1 จำนวนผู้ป่วยอหิวาตกโรคจำแนกตามวันที่เริ่มป่วย ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2553

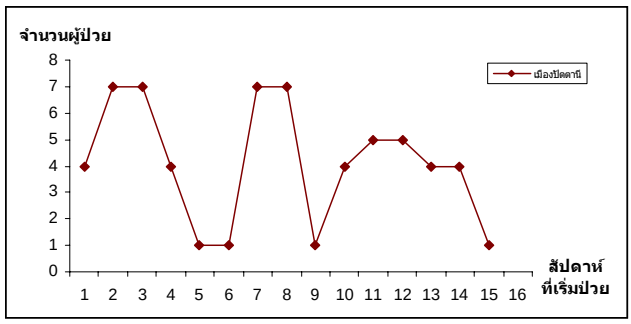

รูปที่ 2 จำนวนผู้ป่วยอหิวาตกโรคจำแนกตามวันที่เริ่มป่วย อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี ปี พ.ศ. 2553

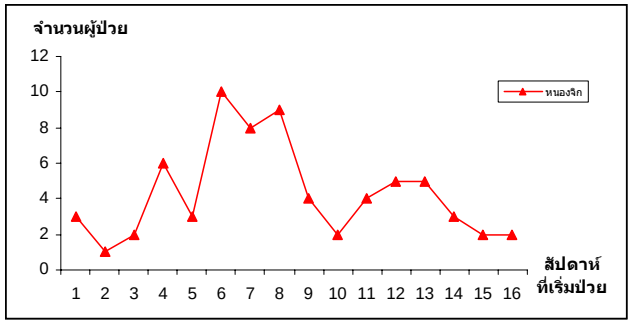

รูปที่ 3 จำนวนผู้ป่วยอหิวาตกโรคจำแนกตามวันที่เริ่มป่วย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ปี พ.ศ. 2553

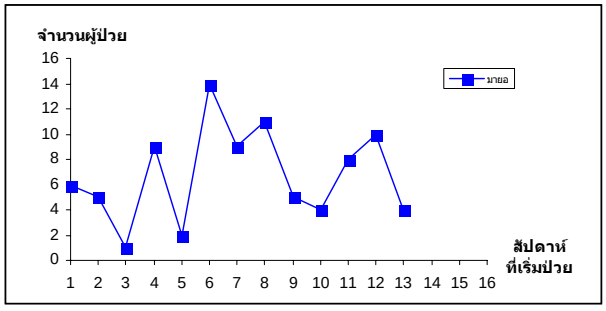

รูปที่ 4 จำนวนผู้ป่วยอหิวาตกโรคจำแนกตามวันที่เริ่มป่วย อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ปี พ.ศ. 2553

ประกาศ WESR

เนื่องด้วยในปีงบประมาณ 2552 สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค มีนโยบายที่จะลดจำนวนการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ (กระดาษ) ของรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ (WESR) และฉบับผนวก (Supplement) เพื่อตอบสนองนโยบายการประหยัดพลังงานลดโลกร้อน

ขอเชิญชวนบุคคลทั่วไป หรือหน่วยงานอื่น ๆ หากมีความประสงค์สมัครสมาชิกรายงาน WESR ทางสื่ออิเล็คทรอนิคส์ (Email) กรุณาแจ้ง ชื่อ ที่อยู่ หน่วยงานสังกัด มาที่

กลุ่มงานเผยแพร่ สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค ถ.ติวานนท์ จ.นนทบุรี 11000 หรือทาง E-mail: wesr@health2.moph.go.th หรือ wesr@windowslive.com หรือทางโทรศัพท์ 0-2590-1723 โทรสาร 0-2590-1730